

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Stanisława
Nazwisko: Machejek
Nazwisko rodowe: Łoś
Miejsce urodzenia: Sosnowiec
Data urodzenia: 03-05-1923
Imię ojca: Tomasz
Imię matki: Maria
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
Akta kontrolno-śledcze przeciwko Stanisławie Łoś (Machejek) i innym osobom związanym z organizacją niepodległościową Franciszka Zawrzykrają ps. "Wicher". Zatrzymana 27.09.1946 przez PUBP w Miechowie i osadzona w jego areszcie. Postanowienie o jej tymczasowym aresztowaniu wydała 04.10.1946 Wojskowa Prokuratura Rejonowa w Krakowie. Akt oskarżenia sporządził 22.11.1946 oficer śledczy PUBP w Miechowie Tadeusz Magiera. Stanisława Łoś została oskarżona o przynależność od lipca 1946 roku do organizacji Narodowe Siły Zbrojne (NSZ) pod dowództwem Franciszka Zawrzykrają ps. "Wicher", w której pełniła funkcję łączniczki. Sprawa została przekazana do Wojskowego Sądu Rejonowego w Krakowie. Po realizacji procesowej akta sprawy złożono 09.07.1952 w Archiwum Wydz. II WUBP w Krakowie pod dawną sygn. 11436/I. Przejestrowano 18.05.1971 do sygn. 3273/III.		Akta o sygn. IPN Kr 07/3058, t. 1-2 (3273/III).
Sprawa przed Wojskowym Sądem Rejonowym w Krakowie przeciwko Stanisławie Łoś i innym. Rozprawa odbyła się w dniach 10-12.03.1947. Sąd orzekał w składzie: przewodniczący - por. Jan Kołodziej, ławnicy: strzel. Stanisław Włodarski oraz strzel. Edmund Szkopkowski. Na mocy wyroku z 14.03.1947 Stanisława Łoś została uniewinniona.		Akta o sygn. IPN Kr 110/1011 (Sr 277/47).

Charakterystyka nr 31 dotycząca oddziału organizacji Wolność i Niezawisłość (WiN) pod dowództwem Franciszka Zawrzykrajca vel Józefa Zdankiewicza ps. "Wicher", opracowana w Wydz. "C" KWMO w Krakowie w latach 1975-1978. Po śmierci Zawrzykrajca, oddziałem dowodził Czesław Łoś ps. „Leśny”. Stanisława Łoś była siostrą dwóch żołnierzy tej organizacji oraz łączniczką oddziału. Oddział Zawrzykrajca działał w okresie od czerwca 1945 do listopada 1946 na terenie powiatu miechowskiego. Był podzielony na dwie części: zachodnią, dowodzoną przez samego Zawrzykrajca oraz wschodnią, dowodzoną przez jego zastępcę – Henryka Srogę ps. „Zamek”. Przez cały okres istnienia w oddziale Zawrzykrajca służyło 45 żołnierzy oraz posiadał on 14 współpracowników. Był to oddział bardzo aktywny o wybitnie niepodległościowym profilu. Przeprowadził w sumie 36 akcji, w tym m.in.: odbito 22.08.1946 H. Srogę, aresztowanego uprzednio przez PUBP w Miechowie; 10.02.1946 zaatakowano konwój MO, który prowadził aresztowanych żołnierzy tej organizacji – akcja zakończyła się pełnym sukcesem, a po niej oddział Zawrzykrajca rozbił posterunek MO w Zagórzycach (siedzibie gminy Wielko-Zagórze); inne akcje dotyczyły również ataków na posterunki MO i placówki ORMO, a także likwidacji 2 członków PPR, ataku na żołnierzy sowieckich etc. Oddział Zawrzykrajca został ostatecznie rozbitý przez UB 08.11.1946. Do jego likwidacji szczególnie przyczynili się następujący funkcjonariusze PUBP w Miechowie: Tadeusz Magiera, Henryk Capiga, Józef Dysko, Tadeusz Boruciński, Stanisław Szarek, Eugeniusz Maczek. W aktach brak kwestionariusza osobowego Stanisławy Machejek z d. Łoś. F. Zawrzykraj zginął w czasie akcji w marcu 1946 (inf. z karty z kartoteki IPN Kr 0116).

Akta o sygn. IPN Kr 074/30 (31/X).